

LŐRINC KATALIN

e-tánc

MÁNDY ILDIKÓ: E-MOTION

Mándy Ildikó az egyik legnyitottabb, legképlékenyebb alkotó a hazai palettán. Az Artus alkotóközösségből indulva eleinte mozgásszínháznak címkézhető darabokat készített, majd amikor a „sors” összehozta őt a BM Duna Művészegyüttessel, lassan hatalmába kerítette a néptáncosok kitaró dinamikája, lenyűgöző állóképessége. Már 1999-ben meglepett egy, addigi „előéletét” tekintve szokatlan művel, az XYZ-vel, melynek keményen szigorú, ugyanakkor a groteszk és az irónia felé hajló mozgásanyagát a BM Duna Művészegyüttes tagjai úgy adták elő, mintha világéletükben ilyesmivel foglalkoztak volna. Ezek a néptáncosok, akik a magyar táncagyomány kerlelhetetlen dinamizmusán nőttek fel, szinte vezették Mándy kezét egy új, kemény stílus megformálásában.

Az idei bemutatóra, ha lehet, a „viszony” még szorosabbá vált: az XYZ folytatásának tekinthető *e-motion* még keményebb, még szarkasztikusabb – és még néptáncosabb. Ezenkívül még hangsúlyosabb lett az előadás egyik igen fontos tényezője, a háttérvetítés is: míg a két évvel ezelőtti produkciónak csak részleteit kísérte az érdekes vetített montázs, a mostanit elejétől végig, mégpedig gyakran és domináns módon.

A négy táncos a Trafó nézőtere felől lép színpadra: tőlünk, közülünk indulnak újukra hangos és egyre erősödő propellerzúgás közepette. E zaj éppúgy nem ingerli vagy zavarja őket, mint ahogyan később a legvadabb hangzások sem váltanak ki belőlük szélsőséges reakciókat. Három teljesen különmű, mégis koherens építőanyagból áll össze az elkövetkező ötvenöt perc: a DJ Titusz által generált drum and bass zenéből, az ahhoz elvben nem illő, a gyakorlatban azonban tökéletesen működő mozgásból, valamint a ritmikái és dinamikai alapokon hallatlan gondtal és precizitással montírozott filmből.

Utóbbi zavarba ejtően izgalmas: tiszta formákról, absztraktról – nyilván digitális – mintákról van szó, melyek bizonyos sémák szerint futnak, változnak a szemünk előtt – a látvány lenyűgöző élmény, valódi képzőművészet. Absztrakció jellemzi a táncokat is: a négy test formákat, gesztusokat, s ha létezik ilyen paradoxon: érzelmeiktől mentes indulatokat láttat, óraműpontossággal. Mándy azonban játékos kedvű, s a

Táncosok „kényszerzubonyban”

kontakt technika nyelvén eljátszik azzal, hogyan lehet pillanatnyi esetlegességgel meg-megtörni az óraművet, hogyan változik a kezek használata során megragadás és ellökés, hogyan játszik a test a gravitációval, sőt a partnerre ható gravitációval, és persze nem hagyja ki az irónia, a humor kínálkozó lehetőségeit sem. Mindezt szólók, kettősök, triók során; bár a kettős ebben a stílusban a leghálásabb s a Mándy által is leginkább használt felállítás; itt tiszták az „erőviszonyok”: az egymásra hatás, fizikai és lelki értelemben is.

A darab előrehaladtával egyre több az agresszió, s a három férfi plusz egy nő felállítás értelmezése is mindinkább előtérbe tolakszik. Kicsit úgy alakul a kép, mintha a nő gépesített valami lenne, akivel a férfiak azt tesznek, amit akarnak. S miközben teljesen „cyber” minden (digitális kép, szintetizátoros zene, gépszerű, monoton mozgás), egyre szembeötlőbb, hogy az ember e *cyber*-világban is csak botladozó, hús-vér lény.

A darab vége felé sűrűsödnek a színház-szerű elemek: nemcsak a szétszerelhető, kerekken guruló székek válnak különböző, gyakran kegyetlen játékok eszközeivé, hanem amikor a táncosok kényszerzubonyoszerű jelmezekben, görkorcsolyával felvonulnak, a vetítés tárgya absztraktról konkrétára, figurálisra változik. A kavalkád, a száguldás immár megállíthatatlan, a kerek székek nem csupán a száguldás eszközei, de birtokot, territóriumot is jelölnek, az emberi önzést, önközpontúságot

jelzik. A zárókép azután – szinte a semmi-ből – lezár, lekerekít; a táncosok ott mennek ki, ahonnan bejöttek, a nézőtérén át, a vetítőlámpán pedig kiég a film.

Mándy jelenlegi teamjéből ketten, Bodor Ildikó és Kis Zoltán játszottak már az XYZ-ben, összeszokottságukat az alkotó ki is használja (az ő kettőseik a legizgalmasabbak, legvirtuózabbak), a másik két fiú (Balogh Csaba és Dékány Zoltán) új szín. Mindketten szellemesen adaptált néptáncos finomságokat, fricskákat hoznak a darabba. A megkapóan sármos Dékány Zoltán szemüvegben táncol, s ezzel mintegy önként idézőjelbe teszi jelenlétét.

A jelmez (Pálffy Szilvia) egyszerű, mégis eredeti, díszlet nincs, de hogyan is volna, mikor Dusa Gábor filmje felér egy több száz darabos díszlettárral. Mindez akkor lenne olyan frappáns és erős hatású, amilyen lehetett volna, ha körülbelül tizenöt perccel rövidebb. Vagy egy kis húzás, vagy némi dramaturgiai színesítés megérné a fáradságot, mert Mándy Ildikó tehetsége, egyéni, szarkasztikus világlátása magában hordja egy elsőpró erejű mű lehetőségét.

E-MOTION
(Trafó)

FÉNYTERV: Joe. JELMEZ: Pálffy Szilvia. FILM: Dusa Gábor. KOREOGRÁFUS-RENDEZŐ: Mándy Ildikó.

ALKOTÓK-TÁNCOSOK: Bodor Ildikó, Balogh Csaba, Dékány Zoltán, Kis Zoltán.